การใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่น ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*

THE USE OF ONLINE MEDIA IN THE DEVELOPMENT OF TEACHING AND LEARNING IN LOCAL ADMINISTRATION FOR 3rd YEAR STUDENTS IN THE DEPARTMENTS IN THE DEPARTMENT OF GOVERNANCE MAHAMAKUY BUDDHIST UNIVERSITY ROI ET CAMPUS

พระครูปลัด ทองใบ สุปภาโส(ปะพะลา)[1], จุรี สายจันเจียม[2], อดิศักดิ์ ทุมอนันต์[3]
Phrakhrupalad Thongbai Supapaso(Papala)[1], Juree Saijunjiam[2], Adisak Tumanan[3]
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด[1,2,3]
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus[1,2,3]
Email : thongbai242516@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1)เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 2)เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 3)เพื่อเสนอแนะการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จำนวน 80 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ การทดสอบค่าที และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1. พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่นของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัย

*Received: April 15, 2022; Revised: June 24, 2022; Accepted: June 27, 2022

มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด นักเรียนที่มีสถานะ อายุ ลักษณะที่พักอาศัย มีพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่น โดยรวมทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่นของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ลำดับตามจากมากไปหาน้อย คือ ควรสืบค้นหา ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้มากกว่านี้เพื่อสะดวกและพัฒนาต่อการเรียนการสอนควรเอาใจใส่ในการใช้สื่อออนไลน์และการพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองให้มากขึ้น นักศึกษาขาดความชำนาญและการพัฒนาตนเองในการใช้สื่อออนไลน์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และด้านความพึงพอใจควรมีการประเมินหลังการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

คำสำคัญ : 1. การใช้สื่อออนไลน์ 2. การพัฒนาการเรียนการสอน 3. นักศึกษา

ABSTRACT

This research article aims 1) to study the behavior of using online media in the development of teaching and learning of 3rd year students, 2) to compare the behavior of using online media in the development of teaching and learning of the 3rd year students, and 3) to suggest the use of online media in the development of teaching and learning for 3rd year students in the Department of Administration. Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus. The sample group used in the research were 3rd year students in the Department of Government Administration., 80 person. The tools used are questionnaires. The statistics used in data analysis, frequency, percentage, mean, standard deviation. Comparison of differences using Value testing at t-test and one-way variance test.

The research found that: 1. Behavior of using online media for teaching and learning development of 3rd year students in the Department of Administration Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus, Overall, it's at a moderate level. 2. Comparison of online media usage behavior in the development of teaching and learning in local administration among 3rd year students in the Department of Governance Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus in 3 aspects found that students with status, age, accommodation The behavior of using online media in the

development of teaching and learning in local administration, including 3 aspects, were not different. 3. Suggestions on the use of online media in the development of teaching and learning in Local Government for 3rd year students in the Department of Government Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus The results of the research concluded that 3rd year student in the Department of Governance, Mahamakut Buddhist University The order in descending order is to search for information, give more for convenience and further development of teaching and learning Should pay more attention to the use of online media and the development of their own teaching and learning. Students lack expertise and self-development in using online media to improve teaching and learning, and satisfaction. There should be an assessment after using online media for teaching and learning development.

Keywords : 1. The Use of Online Media 2. Teaching Development 3. Student

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของมนุษย์เราเป็นอย่างมากโดยเฉพาะเทคโนโลยีทางด้านการสื่อสารที่มีความทันสมัยรวดเร็วผ่านระบบคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือที่สามารถเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตได้อย่างทันทีการติดต่อประสานงานทั้งเรื่องส่วนตัวภารกิจประจำวันรวมไปถึงการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในระหว่างตัวบุคคลครอบครัวและบุคลอื่นในสังคมก็สามารถทำได้อย่างง่ายดายผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่างๆ ตัวอย่างเครือข่ายสังคม(Social network) เช่น เฟสบุ๊ก (Facebook), ทวิตเตอร์ (Twitter), ไฮไฟว์(Hi5), มายสเปซ (My Space) และอื่นๆ อีกมากมายสิ่งที่ทำให้เครือข่ายสังคมออนไลน์เข้ามามีบทบาทและเติบโตได้อย่างรวดเร็วคือวิธีในการเข้าถึงสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นแอพลิเคชั่นที่สร้างเครือข่ายการสื่อสารได้ทั้งระหว่างบุคคลแบบกลุ่มโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายบริการเป็นจำนวนครั้งสามารถใช้ติดต่อสื่อสารกันได้โดยไม่มีกระบวนการที่ยุ่งยากซับซ้อนซึ่งในปัจจุบันเราปฏิเสธไม่ได้ว่าสื่อเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของเรามากขึ้นเรื่อยๆ ไม่ว่าจะทำอะไรต่างๆ ก็สามารถทำได้ง่ายดาย โดยที่ทำให้เราสะดวกสบายมากขึ้น สามารถช่วยให้เราทำงานได้มากขึ้น ยังสามารถพกพาไปไหนมาไหนได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ทั้งยังมีเทคโนโลยีที่สามารถช่วยในด้านต่างๆ เช่น ด้านการแพทย์ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการโทรคมนาคม ด้านการท่องเที่ยว รวมไปถึงด้านการศึกษาในด้านการศึกษานั้น ได้มีเทคโนโลยีด้านการศึกษามากมายนับไม่ถ้วน ไม่ว่า จะเป็นสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนการสอน สื่ออินเตอร์เน็ตและ wifi ที่ช่วยในการสืบค้นข้อมูลได้อย่างไม่จำกัด สื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวีดีทัศน์ คอมพิวเตอร์เพื่อการ

เรียนการสอน รวมไปถึงอุปกรณ์การเชื่อมต่ออินเตอร์เน็ต และอินทราเน็ตสำหรับภายในองค์กร การศึกษา หรือโรงเรียน สถานที่ต่างๆ อีกนับไม่ถ้วน จึงทำให้เกิดสื่อมัลติมีเดียขึ้นมากในปัจจุบันในโลกยุคใหม่ที่ไร้พรมแดน ผู้คนสามารถเดินทางข้ามพรมแดน ข้ามกาลเวลาไปพบปะพูดคุยกับใครก็ได้ที่ไหนก็ได้ เวลาใดก็ย่อมได้เพียงแค่ปลายนิ้วสัมผัส โดยเริ่มจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จะเห็นได้ว่าความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศจะมีผลต่อระบบการศึกษาโดยตรง ทั้งนี้ เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับการรวบรวมข้อมูล ข่าวสาร ความรอบรู้ จัดระบบประมวลผล ส่งผ่านและสื่อสารด้วยความเร็วสูงและปริมาณมาก นำเสนอและแสดงผลด้วยระบบสื่อต่างๆ ทั้งทางด้านข้อมูล รูปภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว และวิดีโอ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้ให้หลักการไว้ว่าเพื่อเป็นการศึกษาตลอดชีวิตทั้งให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและมีการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องในหมวด 1 ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายและหลักการศึกษาโดยสถานศึกษาจะต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์สามารถอยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษากำหนดให้การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดดังนั้น กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมที่มีสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลการฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการการเผชิญสถานการณ์การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหากระบวนการดังกล่าวผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนรู้และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆและการศึกษาในยุคต้นหรือระดับแรกของชีวิตเป็นสิ่งสำคัญที่สุดซึ่งเป็นระยะแห่งการจดจำการเรียนแบบการพัฒนาต่อเนื่องเป็นจุดเริ่มต้นของพื้นฐานการศึกษาในระดับต่อไปรวมทั้งเป็นการเตรียมตัวที่จะเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) พันธกิจหลักของครูอาจารย์ในระดับอุดมศึกษานั้นมีหน้าที่หลักในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการทำวิจัยการบริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมทั้งนี้จากการสำรวจวุฒิการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการปี 2555 พบว่าครูอาจารย์ส่วนใหญ่ที่สอนในระดับอุดมศึกษาสำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาต่างๆ ที่ไม่ใช่ครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์และไม่ได้ศึกษาวิชาที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์การสอนทำให้อาจเกิดปัญหาเกี่ยวกับเรื่องทักษะในการจัดการเรียนการสอนหรือเทคนิควิธีสอนแบบต่างๆ ซึ่งแนวโน้มของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันให้ความสำคัญในเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยอาศัยปรัชญาการสอนและทฤษฎีการเรียนรู้การพัฒนาสื่อประกอบการสอนและการวัดและประเมินผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

การเรียนการสอนรายวิชาการปกครองท้องถิ่น เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการปกครองมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดพบว่าการเรียนการสอนของนักศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการใช้สื่อออนไลน์เข้ามาช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษา เนื่องจากรายวิชาดังกล่าวเป็นวิชาภาคทฤษฎีและเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้นักศึกษาได้มีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลสภาพทั่วไป เหตุการณ์ที่ทันสมัย และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนของนักศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่นของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และผลของการวิจัยจะนำมาใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาการใช้สื่อเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยจำแนกตามสถานะอายุ ลักษณะการพักอาศัย ของนักศึกษา

2.3 เพื่อเสนอแนะการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ต่อการเรียนวิชาการปกครองท้องถิ่น

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

3.2 ได้ทราบผลเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

3.3 ได้ทราบข้อเสนอแนะการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ต่อการเรียนวิชาการปกครองท้องถิ่น

3.4 จากการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่นของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ช่วยทำให้ผู้สอนได้เข้าใจผู้เรียนในขณะเดียวกันจะทราบผลการใช้สื่อออนไลน์ตามความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้บริหารและนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนในรายวิชาวิชาการปกครองท้องถิ่น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษา สาขาวิชาการปกครอง ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จำนวน 103 รูป/คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษา สาขาวิชาการปกครอง ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จำนวน 80 รูป/คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเปิดตารางสำเร็จของเครจซีและมอร์แกน(Krejcie and Morgan) หลังจากนั้น จึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออก 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่นของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 4 ด้าน ได้แก่ 1)ด้านความรู้ 2)ด้านทักษะ 3)ด้านประยุกต์ และ 4)ด้านความพึงพอใจ ลักษณะของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert Scale) ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการใช้สื่อออนไลน์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษา แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความครอบคลุมของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ มีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.60-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามด้วยต้นเองและนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาตรวจสอบความครบถ้วนและนำไปวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว

5. ผลการวิจัย

5.1 พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

ด้าน	พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาชั้นปีที่ 3	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านความรู้	3.40	0.71	ปานกลาง
2	ด้านทักษะ	3.40	0.72	ปานกลาง
3	ด้านประยุกต์	3.45	0.70	ปานกลาง
4	ด้านความพึงพอใจ	3.40	0.64	ปานกลาง
	รวม	3.40	จ.65	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่นของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง($\overline{X}$=3.40,S.D.=0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านประยุกต์($\overline{X}$=3.45, S.D.=0.70) รองลงมาคือ ด้านทักษะ($\overline{X}$=3.40,S.D.=0.72) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านความพึงพอใจ($\overline{X}$=3.40, S.D.=0.64) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1)ด้านความรู้ พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่นของนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$=3.40,S.D.=0.71) ซึ่งอยู่ในระดับมากสองข้อ และอยู่ในระดับปานกลางห้าข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อ 1 นักศึกษาได้รับรู้ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้ง่ายและสะดวกขึ้น ($\overline{X}$=3.66, S.D.=0.98) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 นักศึกษาได้การค้นคว้าข้อมูล ที่ความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ($\overline{X}$=3.50,S.D.= 0.91) ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 6 นักศึกษาได้เรียนรู้ กระบวนการและวิธีการใช้สื่อออนไลน์ มีค่าเฉลี่ย($\overline{X}$=3.18,S.D.=0.82) ตามลำดับ

2) ด้านทักษะ พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่นของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง($\overline{X}$=3.40,S.D.=0.72) ซึ่งอยู่ในระดับมากหนึ่งข้อ และอยู่ในระดับปานกลางหกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อ 1 นักศึกษาคิดและวิเคราะห์การเรียนการสอนต่อสื่อออนไลน์

($\overline{X}$=3.54,S.D.=0.89) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 นักศึกษาแก้ปัญหาในการเรียนการสอนได้ทันเหตุการณ์เนื่องจากการใช้สื่อออนไลน์($\overline{X}$=3.49,S.D.=0.84) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 6 นักศึกษาเกิดความเข้าใจในการใช้สื่อออนไลน์($\overline{X}$=3.31,S.D.=0.88) ตามลำดับ

3) ด้านประยุกต์ พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่นของนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง($\overline{X}$=3.37,S.D.=0.67) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อ 3 นักศึกษาจัดเก็บรวบรวม บันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบ($\overline{X}$=30.46,S.D.=0.85) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 6 นักศึกษาสื่อสารแสดงความคิดเห็นของตนเองผ่านช่องทางออนไลน์หลายช่องทาง ($\overline{X}$=3.45,S.D.=0.82) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ข้อ 5 นักศึกษาสร้างทีมงานการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศ($\overline{X}$=3.22,S.D.=0.91) ตามลำดับ

4) ด้านความพึงพอใจ พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่นของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง($\overline{X}$=3.45,S.D.=0.70) ซึ่งอยู่ในระดับมากสองข้อ และอยู่ในระดับปานกลางห้าข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อ 1 ประหยัดค่าใช้จ่ายในการซื้อตำรา ข้อมูลการใช้สื่อออนไลน์ครบวงจร($\overline{X}$=3.66,S.D.=0.89) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 ที่การใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนทำให้มองเห็นถึงการรับรู้ที่ทันสมัย($\overline{X}$=3.51,S.D.=0.84) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ข้อ 2 การใช้สื่อสอนออนไลน์เป็นการพัฒนาการเรียนการสอนที่ชัดเจน ($\overline{X}$=3.34,S.D.=0.87) ตามลำดับ

5.2 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด พบว่า นักเรียนที่มีสถานะ อายุ ลักษณะที่พักอาศัย มีพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่น โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่นของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า 1)ด้านความรู้ นักศึกษาได้เสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่น ลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ควรสืบค้นหา ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้มากกว่านี้ เพื่อสะดวกและพัฒนาต่อการเรียนการสอน ควรมีแนวทางและกระบวนการเรียนสอนให้เข้าถึงสื่อออนไลน์ง่ายมากขึ้น และด้านความรู้ ควรทำความเข้าใจในการใช้สื่อออนไลน์ระหว่างนักศึกษากับเครื่องมือสื่อสารเพิ่มขึ้น 2)ด้านทักษะ นักศึกษาได้เสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่น ลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ

ควรเอาใจใส่ในการใช้สื่อออนไลน์และการพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองให้มากขึ้น ควรมีความชัดเจนในการใช้สื่อออนไลน์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และพื้นฐานการใช้สื่อเพื่อไม่ให้เกิดอุปสรรค์ต่อการเรียน และควรสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อแก้ปัญหาในการเรียนและเกิดความเชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้น 3)ด้านประยุกต์ นักศึกษาได้เสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่น ลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ นักศึกษาขาดความชำนาญและการพัฒนาตนเองในการใช้สื่อออนไลน์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน นักศึกษายังขาดการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษาเท่าที่ควร ในการใช้สื่อออนไลน์หรือการพัฒนานักศึกษา และส่วนใหญ่นักศึกษาที่เข้ารับการเรียนรู้ ยังขาดการนำความรู้ ทักษะที่ได้การใช้สื่อออนไลน์ นำมาปฏิบัติงานอย่างจริงจัง 4)ด้านความพึงพอใจ นักศึกษาได้เสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่น ลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ควรมีการประเมินหลังการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน ควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสในการเรียนรู้เพิ่มทักษะเฉพาะด้านการใช้สื่อออนไลน์และก่อนเปิดเรียนในแต่ละภาคการศึกษา ควรออกแบบสอบถามเพื่อสำรวจความต้องการของนักศึกษา เพิ่มศักยภาพเฉพาะด้าน

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบประเด็นที่น่าสนในสามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

6.1 พฤติกรรมต่อการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่นของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญและนำมาอภิปรายผลดังนี้

6.1.1 ด้านความรู้ พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมต่อการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่นของนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของกับงานวิจัยของ กมลณัฐ โตจินดา (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการ Social network ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกคนใช้บริการ Facebook นิยมใช้บริการผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ส่วนมากจะใช้บริการที่หอพัก โดยเข้าใช้บริการทุกวันและมากกว่า 4 ชั่วโมง และเข้าใช้บริการก่อนเข้านอน เพื่อสนทนา ติดต่อสื่อสารเชื่อมความสัมพันธ์

6.1.2 ด้านทักษะ พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมต่อการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่นของนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ วงศ์โสภา (2557) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้และผลกระทบของสื่อสังคมออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊กต่อการดำเนินชีวิตของนักศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่

จะเล่นเกม อัพโหลด หรือแชร์หรือชมคลิปวีดีโอหรือภาพยนตร์ มากกว่าในด้านเพื่อค้นหาความรู้ซึ่งสอดคล้องกับผลสำรวจของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (2560) ว่ากิจกรรมยอดนิยมที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตนิยมทำ ผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ ได้แก่ การพูดคุยผ่าน Social Network รองลงมาเป็นการดูวิดีโอผ่าน YouTube

6.1.3 ด้านประยุกต์ พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมต่อการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่นของนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับแนวคิดงานวิจัยของ ฐิตินัน บุญภาพ คอมมอน (2556) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของสื่อใหม่ในการสร้างค่านิยมทางสังคมและอัตลักษณ์ของเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าสื่อใหม่เป็นช่องทางของการแสดงออกในเรื่องความรักความห่วงใยที่เยาชนมีมีต่อพ่อแม่ ผู้ปกครองและเพื่อน ซึ่งมีลักษณะที่แสดงออกในเรื่องพฤติกรรมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากผลกาวิจัยนักเรียนส่วนใหญ่ยังอาศัยอยู่ครอบครัวมีบิดา มารดาผู้ปกครองค่อยช่วยเหลือเรื่องค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม ประกอบกับอุปกรณ์ที่เข้าใช้งานสื่อสังคมออนไลน์สามารถ เข้าได้ทุกที่ทุกเวลา และมีพฤติกรรมการใช้งานสื่อ สังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมและสามารถใช้งานได้หลากลากหลายไม่ว่า จะเป็นทางด้าน การสื่อสารความบันเทงหรือแม้กระทั่งการใช้งานเพื่อการเรียนรู้ทำ ให้นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับประสบการณ์ทางด้านสื่อสังคมออนไลน์ได้ทั่วไป

6.1.4 ด้านความพึงพอใจ พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมต่อการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่นของนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอยู่ในระดับมากสองข้อและอยู่ในระดับปานกลางห้าข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาวิตรี ไทรเขื่อนขันธ์ (2556) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21–25 ปี ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 และรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เข้าเครือข่ายออนไลน์ต่อวันมากกว่า 10 ครั้ง ใช้บริการ Facebook เวลาที่นิยมใช้เครือข่ายออนไลน์มากที่สุด คือ 18.01–22.00 น. เครื่องมือเข้าเครือข่ายออนไลน์ คือ สมาร์ตโฟน และกิจกรรมที่นิยมทาเมื่อเข้าเครือข่ายออนไลน์ คือ สนทนากับเพื่อนพฤติกรรมการใช้เครือข่ายออนไลน์คือ สนทนากับเพื่อนพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์กับ เพศ อายุ คณะ ชั้นปี และรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำประโยชน์จาก การนิยมใช้โปรแกรม Facebook ในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ใหม่กับนักศึกษา เช่น การจัดตั้งกลุ่มเพื่อการศึกษาในแต่ละสาระกลุ่มวิชาการพัฒนาอาชีพ แนะแนวการศึกษาเพื่อพัฒนา ความรู้ความสามารถของสมาชิกในกลุ่มนักศึกษา

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 จากข้อมูลลักษณะเวลาที่ใช้และจำนวนที่ใช้ซึ่งมากกว่า 2ชั่วโมงนั้นทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สื่อออนไลน์อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบในทางลบจากการใช้สื่อออนไลน์ ออนไลน์ต่อนักศึกษา รวมถึงใช้ประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาเล็งเห็นถึงประโยชน์และโทษของเครือข่าย สังคมออนไลน์ เพื่อให้นักศึกษา ตระหนักถึงการแบ่งเวลาในการเรียนและการเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างระมัดระวังและเหมาะสม

7.2.2 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรตระหนักถึงข้อดีของสื่อออนไลน์ที่สะดวกเข้าถึงง่ายการวางรูปแบบในการใช้งานในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ การแบ่งปันประสบการณ์ควรจะต้องมีมีการปรับปรุงหลักสูตรในการเรียนการสอนใหม่รูปแบบ ที่ทันสมัยและสามารถรองรับเทคโนโลยีตามรูปแบบในปัจจุบันให้มากยิ่งขึ้น

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.3.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนในการใช้สื่อออนไลน์

7.3.2 ควรทำการวิจัยและติดตามพฤติกรรมและผลกระทบการใช้สื่อออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดอย่างต่อเนื่องเรื่องของการสภาวะการติดการใช้งาน และสภาวะการหลงใหลในการใช้งาน เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้รับไปประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงประโยชน์และโทษของการใช้สื่อออนไลน์เพื่อเป็นแนวทางป้องกันการใช้สื่อสอนออนไลน์อย่างระมัดระวังและเหมาะสมถูกต้องไม่กระทบต่อผลการเรียนและการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

7.3.3 ควรทำการศึกษารูปแบบในการพัฒนาการการเรียนการสอนของนักศึกษาและเปรียบเทียบกับกลุ่มอย่างสถาบันอื่นๆ เพื่อให้เห็นความแตกต่างที่ชัดเจน

8. บรรณานุกรม

กมลณัฐ โตจินดา. (2556). **การศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการ Social Network ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. คณะเศรษฐศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545).** กรุงเทพฯ : เดอะบุคส์.

ฐิตินัน บุญภาพ คอมมอน (2556). **บทบาทของสื่อใหม่ในการสร้างค่านิยมทางสังคมและอัตลักษณ์ของเยาวชนไทยกรุงเทพมหานคร.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

สาวิตรี ไทรเขื่อนขันธ์ (2556). **พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.** วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน). (2560). **รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2560 โดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน).** กรุงเทพฯ : สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

อมรรัตน์ วงศ์โสภา. (2557). **พฤติกรรมการใช้และผลกระทบของสื่อสังคมออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊กต่อการดำเนินชีวิตของนักศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการสื่อสาร. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.